

De 'ket' van de VLD

Geschreven door Gilles Van der Stuyft voor "Apropos" november 2006

Het Brussels hoofdstedelijk gewest is aan een opgang bezig. Voor het eerst kon de Brusselse begroting op tijd afgeleverd worden en kunnen de Brusselaars genieten van een welkome halvering van de gewestbelasting. Verantwoordelijk daarvoor is Brussels Begrotingsminister Guy Vanhengel (VLD). De geboren Brusselaar is bij het Vlaamse publiek niet zo bekend maar heeft ondertussen al heel wat politieke watertjes doorzwommen. We spraken hem over zijn successen, zijn afwijkende meningen als het over Brussel gaat en over de toekomst van de 'nieuwe' VLD.

Na de laatste gemeenteraadsverkiezingen was VLD Brussel erg tevreden over het resultaat. Toch kan ik mij niet van de indruk ontdoen dat 13 verkozenen in het hele gewest een wat magere oogst is of vergis ik mij?

"Je moet weten van waar we komen. Toen ik 15 jaar geleden in de politiek stapte waren de Vlaamse liberalen, de toenmalige PVV, de kleinste politieke formatie in het Brussels gewest. We waren zelfs kleiner dan de Volksunie en werden het allerkleinste der broertjes van de Brusselse politiek genoemd. Het is nog maar sinds een tiental jaar dat de liberale beweging in België en in Brussel erop vooruit is beginnen gaan. In Brussel stad is het voor ons extra moeilijk omdat de hoofdstad ondanks haar zeer liberale ondergrond al jarenlang eerder door de Franstalige liberalen gedomineerd wordt. Ik ben dus zeker niet ontevreden met dit resultaat."

Als Brussel stad zo'n liberale traditie heeft, hoe komt het dan dat er nu al een tijdje een socialistische burgemeester regeert?

"Dat is een ongeluk dat zes jaar geleden spijtig genoeg heeft plaatsgevonden. De liberaal François Xavier de Donnée (MR) had toen een succesvolle legislatuur afgewerkt, maar tijdens de verkiezingsnachten van 2000 besloten de verliezers om samen te spannen en een zeer populistisch figuur als Freddy Thielemans (PS) naar voren te schuiven als kandidaat-burgemeester. Die man heeft volgens mij niet goed bestuurd de afgelopen zes jaar, maar door zijn eigen opgebouwde populariteit en de verdeeldheid onder de Brusselse liberalen is hij toch herkozen kunnen worden."

De liberale verdeeldheid waarover u spreekt zie je ook terugkomen in uw eigen gemeente Evere. U spreekt daar zelfs van kiezersbedrog.

“In Evere hadden we een lange traditie van absolute PS-meerderheden. Door de massale inplanning van sociale woningen had de toenmalige burgemeester François Guillaume (PS) zichzelf ‘incontournable’ gemaakt. Zijn opvolger Rudi Vervoort, ook van de PS, verloor in 2000 de absolute meerderheid door de sterke opkomst van de liberale groep waar ik deel van uitmaak en hij wou in 2006 niet hetzelfde meemaken. Daarom had hij deze keer de CD&V bij hem op de lijst genomen, wat op zich al een verrassende keuze is. Ik ken naast Molenbeek geen enkele andere gemeente waar de PS en de CD&V een kartel vormen. Om ook de CD&V-kiezer te overtuigen om voor zijn lijst te stemmen had hij beloofd om een tweede Vlaamse schepen op te nemen in het schepencollege bij winst van de burgemeesterslijst. Hij won niet en bleef steken op 15 zetels van de 31, waardoor hij opnieuw een coalitie moest vormen. De tweede Vlaamse schepen is er nooit gekomen, sterker nog de PS/CD&V-lijst heeft een coalitie gevormd met de MR-lijst die volledig bestond uit FDF’ers en de burgemeester heeft de lijsttrekker van die lijst, de meest rabiante Vlamingenhaatster Jeanine Joannes, schepen gemaakt. Zoiets noem ik kiezersbedrog "pur sang" want de Vlamingen in Evere kunnen niet alleen fluiten naar een tweede Vlaamse schepen, ze krijgen er een overtuigde francofiële dame bij.”

Wat vindt u eigenlijk van de relatie tussen Vlamingen en Franstaligen in Brussel? Volgt U meneer Maingain (FDF) in zijn discours voor de uitbreiding van Brussel?

“Ik heb daar mijn eigen idee over. Naar mijn aanvoelen is het communautaire debat wat voorbijgestreefd. We hebben de opkomst van het FDF gekend, een partij die qua strategie bijna hetzelfde is als het Vlaams Belang. Het enige wat zowel FDF als Vlaams Belang doen is de kiezer schrik aanjagen en opzetten tegen een vijand. Ik ben als Brusselse Vlaming daar zeer boos over omdat dat ons op geen enkele manier vooruithelpt. Ik stel vast dat door het francofiële discours van het FDF er geweldige kansen blijven liggen om Brussel in Belgische en Europese context te profileren. Brussel is de hoofdstad van Europa. Met 274 nationaliteiten zijn we de meest kosmopolitische stad van Europa en dankzij die internationale functie zijn we de economische motor van België geworden. Met tien percent van de bevolking realiseren we in Brussel twintig percent van de rijkdom van het Bruto Binnenlands Product. Op zo’n moment moet je geen ruzie meer maken over taalkwesties maar de internationale kaart trekken en zelfs het Engels naast de landstalen in de administratie integreren. Vandaar mijn constante ruzie met Olivier Maingain die als een soort laatste der communautaire mohikanen zijn politieke plekje probeert veilig te stellen door te blijven hameren op voorbijgestreefde thema’s.

Uw voorstel om de taalbarrières neer te halen kan wel voor problemen zorgen. Zullen de Vlaamse subsidies aan Brussel niet herbekeken worden mocht u dit plan doorvoeren?

“In Vlaanderen zijn er een aantal vastgeroeste ideeën over Brussel die niet met de werkelijkheid stroken. Ik ben zeer geschrokken van de uitspraken van Minister-president Leterbe (CD&V), die Brussel afschildert als een profiterend nest dat niets bijdraagt aan de Belgische rijkdom. Er is niks minder waar dan dat. Wij produceren niet alleen verhoudingsgewijs meer rijkdom dan we zouden moeten, we nemen ook een groot deel van de lasten voor onze rekening door gastheer te zijn voor vele kansarmen en steuntrekkende gezinnen. Brussel zorgt ervoor dat Vlaams en Waals Brabant tot de rijkste regio's van Europa behoren. Wij helpen zowel Wallonië als Vlaanderen enorm vooruit, en toch worden we gezien als parasieten. Ik voel wel dat de Vlaamse politici hun standpunten over Brussel de laatste tijd wat bijsturen en ik zie het dan ook als een uitdaging om het negatieve beeld dat over Brussel bestaat uit de wereld te helpen. Vlaanderen moet daarom zijn dreigementen eens herbekijken want wat het Brussels gewest uit de staatskas haalt is niet in verhouding met wat we teruggeven.”

Doet het u in die optiek deugd dat u kan aankondigen dat de gewestbelastingen in Brussel met de helft dalen en dat er eindelijk meer jonge gezinnen zich in Brussel komen vestigen?

“Dat doet me deugd omdat zo een derde waanbeeld over Brussel uit de wereld wordt geholpen. Wij zouden niet goed kunnen besturen en ik denk dat hiermee het tegendeel wordt bewezen. De afspraken die we maken met de Belgische staat komen we financieel en budgettair perfect na, beter zelfs dan Vlaanderen. Met weinig middelen zijn we erin geslaagd onze lasten af te bouwen en tegelijk correct te beheren. Daardoor kan ik nu de gewestbelastingen voor iedereen laten dalen van 182 naar 90 Euro.”

Nochtans krijgt u op die maatregel veel kritiek van de vakbonden omdat die forfaitaire daling niet sociaal zou zijn?

“Ik vind dat onvoorstelbaar: ik doe dan iets waardoor 363.000 mensen bijna 4000 oude Belgische franken koopkracht bij krijgen en nog keuren de vakbonden het af. Volgens mijn budgettaire planning zou ik volgend jaar die asociale gewestbelasting zelfs kunnen afschaffen. Ik krijg dan de kritiek dat het geld naar de non-profit sector van de Franse gemeenschap in Brussel zou moeten gaan, een sector die in de problemen zit door haar jarenlange transfers naar Wallonië. De vakbonden leggen dus de vinger op de verkeerde wonde.”

Toch pleit Bart Somers sinds kort voor meer toenadering tot het middenveld. Daar behoren de vakbonden ook toe. Kunnen jullie nu opeens wel door dezelfde deur?

"Bart Somers heeft gelijk dat de hatelijke verhouding met het middenveld beter genormaliseerd kan worden omdat die organisaties een belangrijke rol in onze samenleving spelen. Dat wil niet zeggen dat we de vakbonden opeens klakkeloos gaan volgen. De VLD staat gewoon open voor dialoog en wil de vakbonden, die overigens zelf ook nooit contact hebben gezocht, uitnodigen voor een gesprek. Een conflict zoals over die gewestbelasting was er nooit gekomen mocht de vakbond eerst contact met mij hebben opgenomen."

De nieuwe koers van de VLD komt bij mij meer over als een verdoken campagnestart dan als een ideologische keuze.

"Bij de oprichting van de VLD in 1992 hebben we onszelf ook inhoudelijk opnieuw op de kaart gezet. De laatste jaren is die inhoud onder andere door de regeringsdeelname wat verwaterd waardoor andere partijen ons een beetje in een hoekje hebben geduwd. Wij zouden rechts, hardvochtig en asociaal zijn. Het probleem is dat mensen ons beoordelen op wat anderen over ons zeggen en niet op wat we werkelijk doen. De VLD was dat beu en heeft nu beslist om zelf eens te gaan uitleggen wie we zijn en wat we willen doen. Om dat te kunnen doen

heb je debat nodig en moet je naar de bevolking toe communiceren. Ik geef toe dat sommige dingen wat scherper worden gesteld dan ze zijn, maar als we zouden gezegd hebben dat we vooruitstrevend zijn in plaats van progressief zou geen hond dat opgemerkt hebben. Nu zijn we al een week onafgebroken in het nieuws en je kan zeggen dat de eerste fase van onze herpositionering alvast geslaagd is. De verklaringen van Somers zijn eigenlijk niet meer dan een manier om onszelf via de media te herpositioneren zonder dat anderen daar de kans toe krijgen."

Dat laatste bevestigt dat dit gewoon de start van de VLD-campagne is.

"Ik ga dat niet ontkennen. Het is nu het moment om te zeggen dat we er staan want over zes maanden is het de kiezer die beslist. We lopen naar het einde van de legislatuur en het werd tijd om onze standpunten en doelstellingen zelf naar buiten te brengen zonder dat anderen dat voor ons doen."

Stevent u door resoluut tegen rechts-liberalen te kiezen niet opnieuw af op verdeeldheid binnen de partij? Veel diepblauwe militanten zullen deze boodschap niet begrijpen.

“De militanten en je politieke medewerkers zijn altijd de moeilijkste groep om te overtuigen, veel moeilijker dan de onbesliste kiezer die op de dag van de verkiezingen zijn beslissing maakt. Dat komt omdat zij nu eenmaal het meest conservatief denken over de lijn van de partij waarvoor zij militeren. Dat is normaal omdat je hen een stuk houvast afneemt, maar anderzijds voedt dat het debat en leidt een herpositionering tot zelfreflectie en daar kom je altijd sterker uit. Door het debat over onze toekomst nu te voeren creëren we rust in de partij en zorgen we ervoor dat alle neuzen in dezelfde richting staan tegen de verkiezingen.”

U ziet de toekomst van de VLD dus rooskleurig in?

“Ik maak zelden voorspellingen en ik zal dat zeker niet doen in het openbaar, maar ik hoop natuurlijk dat we de verkiezingen winnen. Ik ben er wel van overtuigd dat het mogelijk is en dat de beweging die Somers nu heeft ingezet daartoe kan leiden. Ik heb het volste vertrouwen in de strategie van Noël Slangen die een meester is in politieke marketing, al mag je dat beladen woord niet te veel gebruiken en zeker niet in de media. En als laatste ben ik blij dat we met Guy Verhofstadt het campagnedier bij uitstek in huis hebben en een kandidaat-premier die nog altijd met kop en schouders boven iedereen binnen de VLD uitsteekt.”

